

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 6 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:

pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Ide küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. * Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A város hivatalos órái.

A városi tanács az általunk már több ízben szorgalmazott délutáni hivatalos órák ideiglenes megszüntetése tárgyában a következő határozatot hozta:

6295/1906. sz.

Főjegyző véleményes javaslata, a hivatalos óráknak a nyári hónapok alatt próbaképen megváltoztatása iránt.

Határozat.

A javaslat indokaival a városi tanács egyetért s tekintettel azon körülményre, hogy nemcsak a külföldön, de fő- és székvárosunkban és hazánk több helyén a Miniszteriumokon elkezdve minden közhivatalban dél és illetve ebéd előtt tartatnak a hivatalos órák s ezen idő, különösen a nyár folyamán, úgy egészségi, mint ügyment szempontból jobban és eredményesebben kihasználható; továbbá tekintettel arra, hogy ezzel az ügykereső felek sem veszítenek, mert rendszerint mindenki, kivált pedig nyáron reggel és ebéd előtt szokta hivatalos dolgát minden hivatalban elvégezni, mint pl. nálunk elvégzi a m. kir. bíróságoknál és a pénzügyigazgatóságnál, több állami és más közhivatalban, a pénzügyintézeteknél stb.; és mint ahogy éveken át akadálytalanul és minden panasz vagy felszólalás nélkül elvégezte az adóügyi és a katonai s illetőségi ügyotztálynál; mert nyáron a közönség dolga, utánjárása is kevesbedik, mivel a polgárság tanyáján, szőlőjében, majorsági földjén gazdálkodással van elfoglalva s illetve szórakozik vagy pihen s legnagyobb részt oda költözik, mások fürdőznek, utaznak, nyaralókban, kertekben laknak, s legalább is a délutánokat ott töltik; a kisebb javadalmazású és nagy családdal bíró tisztviselők, különösen napdíjasok, mint az a fővárosban is van, hivatalos költelességük sérelme nélkül délután is magán munkálatokat végezhetnek és így megélhetésüket, gyermekeik műveltetését tisztességes mellékkereset által jobban biztosíthatják, elősegíthetik, mit megakadályozni a törvényhatóságnak érdekében nem állhat; mert továbbá: már 2 középiskolában, u. m. az állami főreáliskolában a déli 1 óráig tartó tanítás nem csupán a nyári hónapokban, de az egész télen át is már gyakorlatban van véve, a róm. kat. főgimnáziumban pedig szeptemberben megkezdetik s ezt épen a megkérdezett szülőknek mintegy 95—98%-a kívánta s a tanításnak ebéd előttre áttételének kérdése a többi tanintézeteket is komolyan foglalkoztatja; mert a tisztviselők magán viszonyai, sőt társadalmi helyzete is hangosan követeli, hogy ügyei végzésére, társadalmi kötelezettségei és közterén való működése teljesítésén

a nap folyamán szabad idővel rendelkezék úgy, hogy ezen időt ne hivatalos tevékenységetől vonja el s üdülésére is szentelhessen a tikkasztó hőségben megfelelő időt; végre mert a hivatalos órák megváltoztatásával sem a közügy nem szenved, sem a törvényhatósági bizottság tagjainak tevékenysége sem lesz az ebéd előtti időre áttéve, mivel a közgyűlési és az albizottságok gyűlései ezután is a délutáni órákban tartatnak;

mindezeknél fogva elhatározza a városi Tanács, hogy egyelőre és próbaképen f. évi június hó 1-től szept. 15-ig terjedő időben

1. a hivatalos órák a kezelő- és segéd személyzet által d. e. 7—1 óráig, a fogalmazási szakban működők által pedig d. e. 8—1 óráig tartassanak.

Ezen különbséget szükségessé teszi azon körülmény, hogy a központi fogalmazási szakban működők délutáni gyűlésekben megjelenni kötelesek. A vasárnapi hivatalos órák az eddigi gyakorlat szerint tartandók meg.

2. Hasonló intézkedés megállapítására, sőt az egész év folyamán leendő életbeléptetésére megkeresi a Tanács az összes hatóságokat és tanintézeteket.

Amidőn kimondja a Tanács, hogy elvárja és megköveteli az összes tisztviselők, segéd- és kezelő személyzettől, hogy ezen megállapított új hivatalos órákat pontosan betartják s az alatt teendőiket lelkiismeretes buzgalommal és megszakítás nélkül végzik, felkéri polgármestert és a hivatali főnököket, hogy jelen határozat betartását szigorúan ellenőrizzék és a mulasztók felelősségre vonása iránt a szükséges lépéseket tegyék meg.

Végül kimondja a Tanács, hogy

a) tekintettel a szervezeti szabályzat XVII. rész 183. § b) pontjában foglalt rendelkezésre, az iktató hivatalok a hivatalos órákat mint eddig, úgy ezután is d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig kötelesek megtartani és

b) jelen rendelkezés a rendőrségnél, továbbá a város üzleteinél és javadalmi kihasználásánál alkalmazott személyzetre természetesen nem vonatkozik.

Jelen határozat „A Város” című lapban kinyomtatni rendeltetik.

Miről a Tanács összes bel- és kültagjai, a városi árvaszék, az összes hivatalfőnökök alantasaik értesítése

végett határozatilag vétiv mellett s a helybeli összes közhivatalok és tanintézetek jelen határozatnak „A város”-ban megjelenő 1—1 példányának csatolása mellett levélileg értesítettnek.

Kelt Debreczen sz. kir. város tanácsának 1906. évi május hó 11-én tartott ülésében.

Kiadta:

Vecsey Imre,
főjegyző.

Indítvány a Debreczenben felállítandó Bocskay-szobor ügyében.

Oláh Károly kulturatanácsnok a következő indítványt terjesztette a Tanács elé:

79.1906. szám.

Tekintetes Tanács!

Ez év a Bocskay István éve! Mert e nagy férfiú feletőbb kimagasló történelmi fényes alak, — kinek általánosan ismert ragyogó érdemeit nem szükséges bővebben méltatnom, sőt arra csekély tehetségem képtelen is, — 300 évvel ezelőtt hozta létre a nevezetes és nagy horderejű bécsi békét.

Bocskay emlékére az egész Magyar hazában nagy ünnepeket tartanak és az Ő dicső emlékét nemcsak a magyar protestánsok, de e Magyar haza minden igaz polgára valláskülönbőség nélkül méltán és lelkesen ünnepele!

Ez ünnepek sorában ki kell venni méltó részét a nagy Debreczennek a felvilágosodás és tudományok városának, a nevezetes kálvinista központnak és a tiszta hazaszeretet kétségtelen és meglegethő otthonának is!

Részemről nem tartom elegendőnek azt, hogy itt csak iskolai és más ünnepélyek tartassanak, mert a szó elhangzik, az írás talán maradandó ugyan, de a leveles ládáknak el lesz rejtve.

Bocskaynak *érez emlék kell városunk egyik közterén*, hogy az ércz alak a késő nemzedéknek is hirdesse Bocskay magasztos művét, nemes személyiségét és azon hatást, amelyet az ő szelme, műve és példája hosszú századokon, sok nemzedékre sőt a legkésőbb utókoron tett, illetve kell, hogy tegyen.

És e szobormű a nagy férfiú emlékéhez és a városhoz méltóan ugyan, de mindamelllett igen kevés költséggel *még ez év folyamán* felállítható lenne. Ugyanis:

Hermann Ferencz budapesti érczöntő azon Bocskay-szobornak Holló által készített mintáját, melyet Ő Felsége a király — tudtommal 24,000 korona költségért készítettetett és az Andrássy-uton felállított, számítva a 300 éves évfordulóra, még egy teljesen hasonló, művészi kivitelű példányban érczbe öntötte és azt személyes érintkezésem folytán hajlandó volna az előállítás költségéért, — csekély 7000 koronáért Debreczennek eladni. A talpazat — az ő számítása szerint — 2000 koronába kerülne s ha még számunk minden egyébre 1000 koronát, összesen 10,000 korona csekély árért Bocskay emléket a hálás debreczeni közönség remek szoborral örökítheti meg, sőt árának kifizetése a jövő évre is maradhatván, a remekmű megszerzése pénzügyi akadályba sem ütközik. Csak siessünk, hogy a szobrot városunk részére lefoglaljuk.

Tisztelettel kérem a Tekintetes Tanácsot, méltóztassék jelen beadványomat a tekintetes közgyűlés elé pártolólag beterjeszteni, ahol is javaslom, hogy:

1. mondja ki a tek. bizottsági közgyűlés, mikép a jelzett szobrot, — esetleg a tiszántuli egyházkerület és a helybeli ev. ref. egyház hozzájárulásával megszerezni óhajtja és annak költségeihez, — talán a jövő évi költségvetés terhére legalább 6000 koronával hozzájárul s 2000 korona hozzájárulás biztosítása iránt az ev. ref. egyházkerületet és a helybeli ev. ref. egyházat egyidejűleg megkeresi;

2. a jelzett két egyházi testület bevonásával szoborbizottságot alakít s annak feladatává teszi, hogy a szobor felállításának helyét hozza javaslatba, a szobrot vegye meg, a talpazatot készíttesse el s általában mindent tegyen meg arra nézve, hogy a szobor még az év folyamán leleplezhető legyen.

A nemzet, mely nagy multját elfeledi, nem érdemes fényes jövőre!

Debreczen, 1906 május 12-én.

Tisztelettel
Oláh Károly,
tanácsnok.

6380/1906. sz.

Oláh Károly tanácsnok javaslata Bocskay István érczszobrának Debreczenben felállítása tárgyában.

Határozat

A városi Tanács ezen javaslatot helyesléssel fogadja és dicső emlékü nagy történelmi alakunk Bocskay István érczszobrának, a bécsi békekötés jelen 300-ik évfordulójában városunkban felállítását óhajtja, annál is inkább, mert a javaslat szerint a már készen levő érczszobor megszerzését nagyobb anyagi akadályokba ütközönek nem tartja.

Mielőtt azonban jelen ügyben sürgős előterjesztését a legközelebbi közgyűlésnek megtenné, az indítványt főszámvevőnek a szobor felállítására vonatkozó pénzügyi véleménye megtétele végett oly felhívással adja ki, hogy az ügyiratokat saját javaslata kapcsán s a legsürgősebben a jog- és pénzügyi bizottsághoz közvetlenül terjessze be.

Egyidejűleg a tanács megkeresi jog és pénzügyi bizottságot, hogy ezen ügyet legközelebbi ülésében tárgyalja és úgy készítse elő, hogy jövő közgyűlésünk érdemileg határozhasson.

Végül Oláh Károly tanácsnok felhivatik, hogy a megszerzés lehetősége tárgyában a szükséges adatokat szerezze be.

Miről Vecsey Imre főjegyző ur, mint a jog- és pénzügyi bizottság elnöke az összes iratok kapcsán, valamint Oláh Károly tanácsnok és Roncsik Lajos főszámvevő ur határozatilag értesítettnek.

Debreczen sz. k. v. Tanácsának 1906. évi május hó 15-én tartott üléséből.

Kiadta:

Kovács József,
polgármester.

Oláh Károly,
előadó.

Jelentés

Debreczen szabad királyi város világitási vállalatának 1905-ik évi V-ik üzletéről.

Mint a csatolt számadások mutatják, az elmúlt év tiszta jövedelme 109,152 korona 95 fillér volt az előző évi 105,948 korona 31 fillérrel szemben, amely eredmény megállapításánál mindama szigorú elvek érvényesültek, melyeket a törvényhatósági bizottsági közgyűlés az előző éveken is szükségeseknek és helyeseknek talált.

A világitási vállalat vagyona 1905 december 31-én, az őrizetére bízott 5296 korona 55 fillérnyi óvadékokon és 276 korona 82 fillér Balogh Mihály-féle alapon kívül, 703,292 korona 08 fillér volt. Ezen összegből az ingatlan gyár és tartozékai 472,660 korona 81 fillért, a készpénz készlet és takarékbetétek 76,347 korona 34 fillért, a leltári készletek és követelések pedig 154,283 korona 93 fillért képviselnek. Ezeknek ellenében tartozik a világitási vállalat a városnak a takarékpénztári kölcsön még törlesztetlen részéért 160,000 koronával és a világitási alapítványért 122,808 korona 22 fillérrel. Semminemű egyéb tartozásuk nincs.

1905. évi működésünk részletezésénél fel kell említenünk, hogy az év elején történt tűz és robbanás következményei teljesen el lettek tüntetve és az elpusztult épületek és gépezetek helyett sokkal jobbak és értékesebbek állítottak fel; sőt ezzel kapcsolatban sok oly lényeges újítás és javítás fogatosított, melyek különben több évre lettek volna felosztva. Mindezen kiadások teljesen leirattak ami kifejezést nyer „Veszteség-nyereség” számlánk „Gyárfentartási kiadások” rovatának szokatlanul magas voltában.

Év folyamán a város különböző helyein 2617 méter utcái vezetéket fektettünk le és 40-el szaporítottuk a lámpák számát, melyek így 915-re emelkedtek. A fogyasztóknál 1170 lángot, 81 különböző főzőt, melegítőt, 24 gázkandallót, 4 fürdő-gázkályhát és 3 gázmotort szereltünk fel. A légszeszmérő órák száma pedig 1568-ról 1767-re emelkedett.

A légszesztermelés 1.590,300 m³ volt, az emelkedés tehát 178,710 m³ = 12,7%. Ebből gázmérő órán át 1.139,548 m³ fogyott el, a múlt évinél 124,223 m³-el, azaz 12,2%-al több; és ebben ismét örvendetesen emelkedett a fűtési és ipari gáz fogyasztása, mely 1905-ben összesen kerek 145,000 köbmétert ért el, az összes termelésnek 9,12%-át, míg ilyenmű fogyasztásunk a városi kezelés első évében mindössze 22,000 m³-re, az akkori termelés 2,4%-ára rugott. Az átlagos napi fogyasztás 4357 m³ (1904-ben 3857) volt. Legnagyobb volt a fogyasztás december 22-én 8340 m³, legkisebb július 9-én 2000 m³.

Utcavilágításra lámpáink összesen 2,711,925 órát égtek és 325,431 m³ gázt fogyasztottak. Megjegyezzük, hogy november és december hónapokban, a szabályzattól eltérőleg, az összes lámpák reggelig égtek a városi tanács rendelete folytán; emiatt a közvilágítás összes költsége az előirányzatot mintegy 1200 koronával túllépve, 40,671 kor. 01 fillérbe került.

A légszeszgyártásnál elért műszaki eredmények igen jók; a részleteket a csatolt táblázatok mutatják. A gáz minősége egész éven át a leggondosabb vizsgálatnak volt alávetve és egész évi átlagban a szabályzat szerint megkövetelt 14 gyertyafénnyel szemben 17,06 gyertyát, a 15^{m/m} legkisebb nyomással szemben 42^{m/m} legkisebb nyomást és a maximális 3% szén-sav tartalom helyett csak 2,31%-ot tüntetett fel. Átlagos fajsúlya a levegőhöz viszonyítva 0,425 volt, kénes tisztatlanság egyszer sem fordult elő.

A 109,152 korona 95 fillér üzleti eredmény felosztására nézve tisztelettel javasoljuk, hogy abból a szabályzat értelmében fizetessék ki jutalékok fejében 10,915 korona 29 fillér. Továbbá a korábbi közgyűlések határozatai értelmében a házipénztárnak adassék át 40,000 korona, mely összeg különben az 1905 ik év folyamán már be is fizettetett, mint az mérlegünk „Városi világítás“ rovatán fel is tüntetett. Az ezek után fennmaradó összegből 5000 korona a rendes, 53,237 korona 66 fillér pedig az értékesítési tartalékra irassék, miáltal azok 25,000, illetőleg 344,568 korona 57 fillérre emelkednek. Tisztelettel kérjük, méltóztassanak ezen jelentésünket és csatolt számadásainkat elfogadni és a felmentvényt megadni.

Debreczen, 1905 december 31.

A világítási bizottság.

Körner Adolf,
tanácsnok, elnök.

Debreczeni Jenő,
igazgató.

I. Mérleg-számla.

Tartozik.

Főkönyvi lapszám		korona	fillér
73	Pénztár számla	7,738	78
80	Debreczeni Első Takarékpénztár	60,276	83
33	Alföldi takarékpénztár	8,517	88
31	Óvadék	5,296	55
14	Légszeszgyár	472,660	81
99	Légszeszmérő kölcsönbérben	23,933	80

Főkönyvi lapszám		korona	fillér
68	Légszeszberendezés	334	01
44	Iroda berendezés	500	—
100	Árú készlet	29,198	91
77	Fuvartartás	200	—
92	Légszeszkészlet	277	20
98	Köszénkészlet	22,400	—
91	Pírszénkészlet	3,000	—
97	Kátránykészlet	6,040	—
95	Légszeszeladás adósok	4,346	95
74	Pírszéneladás adósok	1,196	22
76	Köszéneladás adósok	8	—
96	Magánberendezések adósok	22,544	04
93	M. kir. államvasutak	72	80
94	Többek	230	—
36	Házipénztár	90	68
85	Városi világítás	40,000	—
Összesen:		708,865	46

Követel.

Főkönyvi lapszám		korona	fillér	korona	fillér
47	Tartalék számla...	—	—	20,000	—
48	Légszeszgyár értékcsökkenése...	—	—	291,330	91
55	Balogh Mihály munkássegély alap...	—	—	276	83
94	Többek számlája...	—	—	5,296	55
1	Debreczen sz. kir. város számlája:				
	a) Világítási alapítvány ..	122,808	22	—	—
	b) Takarékpénztári kölcsön...	160,000	—	—	—
	c) 1905. é. nyereség	109,152	95	391,961	17
				Összesen:	708,865 46

Debreczen, 1905 december hó 31-én.

Frohner Géza,
könyvvezető.

Szabó Mihály,
pénztárnok.

Debreczeni Jenő,
igazgató.

Körner Adolf,
tanácsnok, b. elnök.

Bechert Manó, Garda Dezső, K. Kiss József,
Oláh Károly, Szabó Kálman, dr. Szántó Sámuel.

II. Veszteség és nyereség számla.

Tartozik.

Főkönyvi lapszám		korona	fillér
62	Gyárfenntartás számla...	51,332	87
70	Költség	10,346	14
78	Utczalámpa fentartás	11,599	52
79	Tisztviselő fizetések	13,360	—
77	Fuvartartás	3,706	68
38	Kamat	6,088	74
42	Légszesz jutalék	3,192	51
43	Behajthatatlan követelések	134	38
	1905. évi nyereség	109,152	95
Összesen		208,913	79

Főkönyvi lapszám	Követel.	korona	fillér
92	Légszesz számla	208,659	86
100	Áru számla	253	93
	Összesen	208,913	79

Debreczen, 1905 december hó 31-én.

Frohner Géza,
könyvvezető.

Debreczeni Jenő,
igazgató.

Bechert Manó,

Oláh Károly,

Garda Dezső,

Szabó Kálmán,

Szabó Mihály,
pénztárnok.

Körner Adolf,
tanácsnok, b. elnök.

K. Kiss József,

dr. Szántó Sámuel.

Évenkénti termelés a Debreczeni Gázgyár fennállása óta.

Év	m ³	Magánfogyasztásra	Auer égők elterj.	Városi kezelés.
1864-ben	180,000			
5	188,000			
6	240,000			
7				
8				
9				
1870	319,000			Uj szerződés.
1				
2				
3				
4				
5	356,000			
6				
7	378,000			
8	381,000			
9	388,000			
1880	369,000			
1	395,000			
2	415,000			
3	429,000			
4	442,000	ebből magánfogyasztásra	323,736	
5	490,100		333,315	
6	480,610		318,833	
7	500,000		322,850	
8	514,330		351,200	
9	518,660		366,362	
1890	569,940		394,600	
1	62,970		431,640	
2	669,180		493,816	
3	728,080		533,428	
4	752,630		552,074	
5	777,190		546,430	Auer égők elterj.
6	772,150		560,830	" " "
7	779,620		526,265	" " "
8	798,000		571,973	" " "
9	844,835		568,061	" " "
1900	894,255		625,714	Városi kezelés.
1	1,003,790		728,603	" " "
2	1,203,330		891,900	" " "
3	1,411,590		1,015,325	" " "
4	1,590,360		1,139,548	" " "

Az utcavezetékek hossza, átmérője és köbtartalma az 1906-ik év elején.

250 mm átmérőjű vezeték	430 m.
225 " " "	510 "
200 " " "	545 "
175 " " "	210 "
140 " " "	6,070 "
120 " " "	1,190 "
100 " " "	5,765 "
90 " " "	1,945 "
80 " " "	3,930 "
60 " " "	2,560 "
50 " " "	11,465 "
40 " " "	14,510 "

Összesen 49,160 m.

melynek összes köbtartalma kerekén 305 m³.

Nincsenek ide számítva az utcázalámpákhoz és az épületekhez vezető u. n. csatlakozó vezeték, számszerint kb. 2000, melyek többnyire 25, 40 és 50 mm. átmérővel bírnak, összes földben fekvő hosszúság kb. 15,000 méterre, köbtartalmuk 20 m³-re tehető.

A város nyomdavállalatának zár- számadása.

A városi nyomda, mely 1905. év január 1-én mint önálló vállalat kezdte meg működését, az 1905. év üzleti eredményét a következőkben terjesztette be a városi tanácshoz:

Tekintetes városi Tanács!

A 267/14,420.—1904. bkgy. számú határozattal megalkotott, kormányhatóságilag jóváhagyott s a városi könyvnyomdakülön kezeléséről szóló szabályrendelettel Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalatának önálló intézmény gyanánt a kereskedelmi és ipari üzem elveinek megfelelő kezelése rendeltetett el.

Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalatának az 1905. évi, mint külön kezelt, önálló intézménynek első évi zárszámadását a következő évi jelentés kapcsán terjesztjük be:

Az 1905. évben Debreczen szab. kir. város könyvnyomda-vállalata felügyelő-bizottságának a fenti szabályrendelet értelmében hivatalból és a törvényhatósági bizottsági közgyűlés által megválasztott tagjai voltak:

Vecsey Imre főjegyző, elnök,

Oláh Károly tanácsnok, h. elnök,

Dávidházy Kálmán,

ifj. Schwarcz Vilmos és } választott tagok;

Szavay Gyula

dr. Dóczy Emil városi alügyész, mint beosztott jogtanácsos,

Ember Lajos üzletvezető és

Keresztlessy István h. üzletvezető.

A nyomdai bizottság a nyomdát leltár mellett 1904 december 31-ik napján 50,000 korona leltári értékben vette át, mely leltári érték az 1905. év folyamán, a törvényhatósági bizottsági közgyűlés határozata alapján beszerzett új beruházásokkal 100,000 koronára emelkedett.

„Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalata“ működésének megkezdétekor a kir. törvényszék által a kereskedelmi cégjegyzékbe bejegyeztetett

A már említett 50,000 korona értékű új beruházást a nyomdai termékek gyorsabb és nagyobb mennyiségben, a fokozottabb igényeknek megfelelő előállíthatása, az üzem és versenyképesség biztosítása indokolta. Ezen célból az „Első magyar betűöntőde részvénytársaság“-tól több mint 100 métermázsza betű; s a Wörner J. és Társa budapesti cégtől egy darab 72×108 cm. és egy 95×130 cm. nyomás felületű gyorsajtó lett beszerezve.

A nagy értékű beruházásnak s a nyomda teljes üzem-és versenyképességének gyümölcsei már ez év folyamán mutatkoztak, mert a tiszántuli ev. ref. Egyházkerülettel az eddig Budapesten nyomtatott népiskolai és középiskolai tankönyvek nyomtatására megállapodás történt s a szerződés hosszabb időre megkötött; továbbá a magyar református Egyházak „Énekes könyv“-e — a Zsoltár — kizárólag nyomtatási jogának megszerzése vágett az eljárás folyamatban van.

A nyomda-vállalat 2419 megrendelésre 118,399 kor. 35 fillér értékű nyomtatványt készített és szállított el a megrendelőknek

A nyomda-vállalatnál ifj. Schwarcz Vilmos nyomdai bizottsági tag irányítása szerint és felügyelete alatt a kettős könyvvezetés bevezettetett s azt a városi számvevőség egyik tagja a legnagyobb pontossággal végezte.

1905. évi november hó 18-án a felügyelő-bizottság a nyomdát teljes üzemében a nagyközönségnek bemutatta.

A felügyelő bizottság az 1905. év folyamán 21 ülést tartott s azonkívül a soros nyomdai bizottsági tag az ellenőrzés és felügyelet gyakorlása végett gyakran megjelent a nyomda helyiségeiben s személyesen győződött meg a vállalat helyes vezetése- és működéséről.

Az 1905. évi december hó 30. és 31-ik napján meg-ejtett leltározásnál a nyomdai bizottság részéről Dávidházy Kálmán felügyelő-bizottsági tag, a városi tanács részéről Kondor Kálmán számvevő vett részt.

Az évi mérleg 32,077 kor. 27 fill. tiszta nyereséget mutat, mely nyereség felosztására a következő javaslatot tesszük:

A kétes követelések tartalék alapja az év folyamán 922 kor. 23 fillérre szaporodott, mely összeg egészítették ki 2000 koronára, aként, hogy a tiszta nyereségből 1077 kor. 27 fill. erre a célra fordítottassék. A tiszta nyereségből 1000 kor. a rendkívüli tartalékalap javára fordítottassék. A tiszta haszon az ezen összegek levonása után fentmaradó 30,000 koronában állapítandó meg.

Az ekként 30,000 koronában megállapított tiszta haszonból a városi nyomda külön kezeléséről szóló szabályrendelet 5-ik § a szerint 5% = 1500 korona illeti a nyomdai bizottság 5 tagját; ugyanannak 8. § a szerint 5% = 1500 korona illeti az üzletvezetőt és 5% = 1500 korona illeti a h. üzletvezetőt; ugyanannak 9. § a szerint 5% = 1500 korona illeti a nyomdai személyzetet.

A fentiek szerint összesen 6000 koronát tevő jutalék levonása után 30,000 korona tiszta haszonból fentmaradó 24,000 koronából 4000 korona a város által kölcsön adott 10,000 korona forgó tőkének 6000 koronára apasztására; s a még fentmaradó 20,000 korona tiszta nyereség a szabályrendelet 18-ik §-ának rendelkezéséhez képest a nyomda fejlesztése céljából létesítendő tartalék-alap képzésére fordítandó.

Tisztelettel kérjük a tekintetes városi Tanácsot, hogy zárszámadásunkat és évi jelentésünket tudomásul venni, helybehagyni s azt a tek. törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé terjeszteni méltóztassék.

Kelt Debreczen szabad királyi város könyvnyomdai vállalata felügyelő-bizottságának 1906. évi január 9-én tartott üléséből.

Vecsey Imre,
biz. elnök.

Oláh Károly,
biz. h. elnök

Szávay Gyula,
biz. tag.

Dr. Dóczy Emil,
ügyész.

ifj. Schwarcz Vilmos,
biz. tag.

Dávidházy Kálmán,
biz. tag.

Ember Lajos,
üzletvezető.

Keresztlessy István,
h. üzletvezető.

Zárszámadás.

<i>Veszteség.</i>	korona	fill.	korona	fill.
Személyzet fizetése	44,309	99		
Személyzet lakbérére	1,900	—	46,209	99
Helyiségbér	1,000	—		
Fűtés és világítás	1,819	48		
Olaj és festék	1,160	48		
Kamat	304	29		
Engedmény	202	30		

Veszteség.

	korona	fill.	korona	fill.
Vegyes költség	3,308	33	7,794	88
<i>Leírás:</i> fészterelésekből	3,616	27		
„ előleg	2	60	3,618	87
Nyereség			32,077	27
Összesen			89,701	01

Nyereség.

	korona	fill.	korona	fill.
Áru számlán			88,553	74
Jutalék	15	63		
Naptári hirdetési díj számlán	1,331	64	1,347	27
Összesen			89,701	01

Vagyron.

	korona	fill.	korona	fill.
Pénztári készlet	3,919	31		
Folyószámlán elhelyezve	13,200	—	17,119	31
Adósok	36,793	24		
Letét	200	—	36,993	24
Áru készlet			13,393	59
Felszerelvények értéke			85,000	—
Összesen			152,506	14

Teher.

	korona	fill.	korona	fill.
Debreczen szab. kir. város tőke számla	100,000	—		
Debreczen szab. kir. város forgó tőke	10,000	—	110,000	—
Hitelezők			9,506	14
Kétes adósok tartaléka			922	73
Nyereség			32,077	27
Összesen			152,506	14

Debreczen, 1905 december 31-én.

Ember Lajos,
üzletvezető.

Keresztlessy István,
h. üzletvezető.

Vecsey Imre,
elnök.

A nyomdai felügyelő-bizottság:

Oláh Károly, ifj. Schwarcz Vilmos, Dávidházy K.,

Szávay Gyula,

dr. Dóczy Emil,
jogtanácsos.

Hirek.

— A fazekasczéh emlékei a városi muzeumban. Hajdan virágzó debreczeni kézművesség, a fazekas mesterség számos régi emléke került ujabbán a városi muzeumba, a még ma is fennálló fazekas ipartársulat önkéntes elhatározásából. A társulat elnökei Tóth Bálint és Katona József urak letétül átaladták a fazekasczéh 1715-beli ártikusait, több rendbeli jegyzőkönyveit, régi pecsétnyomóját s táblákat, valamint a legénytársaság törvényeit. A czéhládát s táblákat egyelőre még megtartották maguknál. Ezeken kívül Tóth Bálint 3 diszes, igen nagy órrost, 1 leleményes formájú agyag kulacsot, 1 nagy tálat és egy csuprot ajándékozott a muzeumnak. Együttal beszámolok az április 15-től május 13-áig érkezett egyéb ajándékokról és szerzésekről. I. Könyveket, kéziratokat ajándékoztak: Farkas Andor ur Bernáth családot érdeklő levelet; Glück Sándor tanuló amerikai hírlapokat; dr. Kardos Samu ur az 1843—44. évi országgyűlés főrendiházának naplóját; Kozma Mihály ur régi kőrajtot; dr. Liszka Nándor ur most megjelent néprajzi művét; Löfkovits Arthur ur több rendbeli füzetet. Muzeumok és könyvtárak országos szövetsége hasonlóképen; Thamassy Béla régi utlevelet; özv. Vida Mihályné régi polgári oklevelet. II. Régiségeket és pénzeket: Kleinfeller Károly ur 1849-beli puskagolyót; Komlóssy Miklós ur 1792-ben készült tulipá-

nos ládat s egy hasonló régi tulipános őstáblát; Konrad Gyula ur régi mérleget, peccenyestű nyársat hozzávaló vasmacskaival és pisztolyt; Löfkovits Arthur ur Bihar-Tordán talált bronz ekét; Rosnyai Kálmán ur Budapestről Prielle Kornélia ereklyéi közül több darabot, amit már elébb publikáltunk; Vértessy András ur a Balogh-féle téglagyárban talált népvándorláskori üveg-, csont- és kő gyöngyöket (65 darab), edénytöredéket; karabély agyát, borított rézlemez és pénzeket; Gabányi Piroška k. a. Katona József, Kleinfeller Károly, Thamassy Béla urak, Faragó Imre, Kovács János és József, László Sándor tanulók régi pénzeket, Kossuth bankókat. III. Néprajzi tárgyakat: Erszényné asszony és Nagy Sándor cipésmester 1—1 régi tányért. IV. Kőületeket és ásványokat: Smilovics Mihály tanító és Juhász Gábor urak. Vétel útján is több érdekes tárgyat szereztünk, főként néprajziakat. A régiségek közt legértékesebb egy ostyasütő vas, amely 1565-ben készült és nemesi címereket ábrázol. — Debreczen, 1906 május 14. A muzeum öre.

— **A délutáni hivatalos órákról.** Mig más városokban a különböző hivatalokban ugyszólván mindenki helyesnek tartja a délutáni hivatalos órák megszüntetését, addig nálunk ez a kérdés csak nehezen jutott dülőre. Lapunk már 1 évvel ezelőtt kimutatta a délelőtti órák tartásának előnyeit és hogy nem elszigetelve állottunk ezen véleményünkkel, igazolják az egyes tanintézetek igazgatóságától beérkezett szülői vélemények, melyek nagy arányban nyilatkoznak meg a délelőtti tanítás behozatala mellett. Annyit megengedünk, hogy ebben a kérdésben egyöntetűen kell eljárni a hatóságoknak és tanintézeteknek, mert csakis az ily eljárás vezethet eredményre, nem sértvén a különböző érdekeket. Annak idején kimutattuk a rendelkezésünkre álló számadatokból, hogy a délutáni hivatalos órák megszüntetése a városnak nagy megtakarítást eredményezne világitási és tüzelő anyagokban. De ettől eltekintve, tévednek azok, akik azt állítják, hogy a közönség nagy része a délutáni órákban végzi egyes-bajos dolgait a városházán, mert bizony-bizony édes-keves azok száma, akik nyáron a nagy meleg és télen a korán beálló sötétség daczára délután jönnek a városházára egyes-bajos dolgaik elvégzésére, függő ügyeik lebonyolítására. De még ha így volna is, a nagy közönség lassanként hozzászoknék ahhoz, hogy délelőtt végezze tennivalóit a városházán. Ha a többi városokban ez a reform bevált, miért ne válnék be nálunk is, ahol már egyes hivatalok évek óta nem tartanak délután — különösen a nyári hónapokban — hivatalos órákat. Ugy tudom, hogy emiatt nem merült fel egyetlen egy esetben sem panasz a közönség köréből, elvégzetlen munka sem maradt, azaz a délutáni hivatalos órák eltörlésének kárát nem vallotta sem a közönség, sem a hivatal. Nézetünk tehát az, hogy mivel a városi tanácsnak jogában áll a hivatalos órák ilyen vagy amolyan formában való beosztása, igen bölcsen cselekedett, ha egyelőre a nyári hónapokban, talán kísérletképpen június hó 1-étől szeptember 15-ig a délutáni hivatalos órákat megszüntette.

— **Figyelmeztetés.** Kanadában „The Home Seekers Land and Colonization Company Limited” cég alatt egy föld parcellázó és telepítő részvénytársaság alakult, melynek célja a földmivelő és gazdaközönséget Kanadába lendő kivándorlásra és letelepedésre buzdítani és olcsón vásárolt földterületeket nagy haszonnal hiszékeny közönségnek eladni. Nehogy ebből bárkinek is kára származzék, a fentiekre a város lakosságát ezennel figyelmeztetem és felvilágosítom arról, hogy a cég által eladásra szánt földterület a tengerparttól több ezer kilométer távolságra fekszik és hogy az ottani éghajlati viszonyok honosainkra annyiban nagyon kedvezőtlenek, mivel a tél majdnem 7 hónapig tartó, zord s nagyon hideg. Debreczen, 1906 május 10. *Kovács József*, polgármester.

— **Meghívó.** A magyar védő-egylet női osztálya a megyeház nagy termében e hó 16-án délután 5 órakor választmányi ülést tart. A tagok tisztelettel meghívotnak. Weszprémy Zoltánné, a női osztály elnöke. Sesztina Jenő, a helyi egylet elnöke.

— **Uj dandárparancsnok.** A debreczeni honvéd-dandár új parancsnoka gróf Marenzi Ferencz valaljai örgróf, császári és királyi kamarás, vezérőrnagy hétfőn este érkezett Debreczenbe. Az új dandárparancsnoknál, akinek tiszteletére diszörséget állítottak, hétfőn este tisztelegtek a helybeli főrangú katonatisztek.

— **Április hó 15-én megnyitott a nagyerdei gyógyfürdő.** Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegvíz kurára mesze idegenbe, tengerpénzt áldozva, holott a hidegvízgyógyimódot ép úgy használhatják a Nagyerdőn, hol a vízgyógyimód minden modern eszköze, a fürdőbélő elismert szaktudománya, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbélő Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern higienia minden eszközével és oly olcsón áron kuráltathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsék-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknel eredménnyel alkalmazhatjuk. Általában a vízgyógyimód edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zárandó ki a hidegvízgyógyimód alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket feléleliti és a lassan működő szerveket felfrissíti. Eredménnyel alkalmazható tehát a vízgyógyimód és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengüléséknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek huruto állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység-, sápkór-, kövérés-, köszvény-, görvélykór- és cukorvizezésnél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknel. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértolulás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinel, a neurastheniánál, ennek sokoldalú jelenségeinel, a mint: fejförccs, szédülés, fejnyomás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szívbántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basedow-féle betegségnél, görcsös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdei hidegvízgyógyintézet modern és czélszerű berendezése, fekvése és kitünő puha víze fölötté alkalmas tényezők a vizkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékeltek. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5—8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdei hidegvízgyógyintézetben

78—1906. szám.

Arlejtési hirdetmény

a városi szegényház tagjainak f. 1906. évi ruhászükségletének biztosítására.

A tekintetes városi tanács f. évi 4867. sz. határozatában nyert utasítás folytán a következő ruházati cikkek beszerzésére f. évi május hó 29-én d. e. 11 órakor, a városházánál levő hivatalos helyiségben, nyilvánosan felbontandó zárt ajánlati verseny tárgyalást hirdetek; u. m.: 30 azaz Harmincz darab téli alsó kabát, 60 azaz hatvan darab téli nadrág, 40 azaz Negyven darab nyári zubbony, 60 azaz Hatvan darab nyári nadrág, 200 azaz Kettőszáz darab férfi ing, 200 azaz Kettőszáz darab lábravaló; továbbá a szegényházi 3 felügyelő részére szükséges nyári vászon zubbony, mellény, nadrág.

A szöveteknél és vászonnál a minta tetszés szerint állapítható meg és többféle szövet és vászon mintával is lehet pályázni. Minden mintánál az ár és az árendemény szóval és számmal kiteendő. Az ingek és lábravalók színe fehér, a nyári ruhák színe a jelenlegihez hasonló; a téli ruhák színe vagy a jelenlegihez hasonló, vagy sötétkék, sötétbarna és sötétszürke lehet. A ruhák alakja, szabása, bélése stb. a jelenleg használtakhoz hasonló legyen.

A zárt ajánlatok lepecsételve, a felbontásra kitűzött fenti határidőig, a városház, emelet 25. sz. szobájában adandók be, a hivatalos órák alatt.

A téli ruhákra beadandó ajánlathoz 200 korona, a nyári ruhákra és a fehérneműekre beadandókhoz pedig 100—100 korona bánatpénz csatolandó készpénzben, helybeli takarékpénztári betéti könyvben, vagy óvadékképes értékpapirban, mely összeg a szállítás elnyerése esetén óvadékkul a vállalati összeg 10%-ára egészítendő ki. — Ajánlattevő ajánlatával f. évi június hó 29-ig kötelezettségben marad.

A tanács fentartja magának a jogot, hogy a tett ajánlatok közt szabadon választhasson.

Hiányos, pót vagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Debreczen, 1906 május hó 12-én.

Oláh Károly,

tanácsnok, a szegényügyi bizottság elnöke.